

A. 398/80/2

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT · HISTORII

KWARTALNIK HISTORYCZNY

Rocznik LXXX

Nr 2

WARSZAWA 1973

<http://rcin.org.pl>

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK HISTORYCZNY

ROCZNIK LXXX

1973

2

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE
WARSZAWA 1973

KOMITET REDAKCYJNY

Aleksander Gieysztor, Krzysztof Groniowski, Stanisław Herbst, Hanna Jędruszczak (sekretarz), Irena Koberdowa, Witold Kula, Bogusław Leśnodorski (redaktor), Marian Małowist, Emanuel Rostworowski, Franciszek Ryszka, Marian H. Serejski, Jacek Staszewski, Jerzy Topolski, Stanisław Trawkowski (zastępca redaktora),
Henryk Zieliński, Mieczysław Żywczyński

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, 31-02-61

Państwowe Wydawnictwo Naukowe – Warszawa, Miodowa 10
Nakład 2497+173 egz. Ark. wydawn. 28, ark. drukarskich 17,75
Papier druk. sat. kl. V, 70 g. 70×100
Oddano do składania 28.XII.72 r. Podpisano do druku 2.V.73 r.
Druk ukończono w maju 1973
Zam. 1058/72 R-16 Cena zł 30,—
Warszawska Drukarnia Naukowa, Warszawa, Śniadeckich 8

СОДЕРЖАНИЕ

II Конгресс польской науки	263
Генрик Самсонович — О состоянии исторических наук	267
Чеслав Мадайчик — Двадцатилетие Института истории	280
Александр Гейштор — Несколько слов об истории средневековья	287
Стефан Кеневиц — Замечания на тему о состоянии и запросах исследований по истории XIX в.	290
Иренеуш Игнатович — Вспомогательные науки в Польше — их состояние и запросы	295
Кристина Вычаньска — Запросы исторических кругов в области научной информации	301
Мариан Марек Дроздовски — Зарубежные контакты польских историков	311

*

Мариан Г. Серейски — Народ или государство?	324
Ганна Ендрушак — Вопрос истории польской общественности XX в.	336

ОБЗОРЫ — ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Эммануил Ростворовски — Биография, биограмма, история групп и поколений	352
Барбара Щацка — Место истории в сознании современного человека	360
Ежи Сковронек — Проблемы болгарской историографии после II мировой войны	372
Богдан Гжеленьски — Начало польской экономической эмиграции в Соединенные Штаты Америки	378

РЕЦЕНЗИОННЫЕ СТАТЬИ И РЕЦЕНЗИИ

Влодзимеж Двожачек — Польский биографический словарь, том XVI	383
Ежи Сковронек — Некоторые проблемы польской историографии XIX в.	391
Виктор Осятынски — Исследования польской эмиграции по истории польской цивилизации	400

ХРОНИКА	509
IN MEMORIAM	521
ПИСМА В РЕДАКЦИЮ	527

TABLE DES MATIÈRES

Le II Congrès de la science polonaise	263
Henryk Samsonowicz — L'état des sciences historiques	267
Czesław Madajczyk — Les vingt ans de l'Institut historique	280
Aleksander Gieysztor — Quelques remarques sur l'histoire du Moyen Age	287
Stefan Kieniewicz — Réflexions sur l'état et les besoins des recherches consacrées à l'histoire du XIXe s.	290
Ireneusz Ihnatowicz — Les sciences auxiliaires en Pologne — leur état et leurs besoins	295
Krystyna Wyczańska — Le milieu historique et ses besoins en informa- tions scientifiques	301
Marian Marek Drozdowski — Les relations des historiens polonais avec l'étranger	311

*

Marian H. Serejski — Nation ou Etat?	324
Hanna Jędruszczak — Pour une histoire de la société polonaise du XXe s.	336

REVUES — PROPOSITIONS

Emanuel Rostworowski — Biographie, biogramme, histoire des groupes et générations	352
Barbara Szacka — La place de l'histoire dans la conscience de l'homme moderne	360
Jerzy Skowronek — Les problèmes de l'historiographie bulgare après la Deuxième guerre mondiale	372
Bogdan Grzeloński — Débuts de l'émigration des salariés polonais aux Etats-Unis	378

CRITIQUES ET COMPTES RENDUS

Włodzimierz Dworzaczek — Le tome XVI du Dictionnaire biographique polonais	383
Jerzy Skowronek — Problèmes de l'historiographie polonaise du XIXe s.	391
Wiktor Osiatyński — Etudes sur la civilisation polonaise faites par les Polonais établis à l'étranger	400
CHRONIQUE	509
IN MEMORIAM	521
LETTRES A LA REDACTION	527

SPIS TREŚCI

II Kongres Nauki Polskiej	263
Henryk Samsonowicz — (Warszawa) — O sytuacji w naukach historycznych	267
Czesław Madajczyk — (Warszawa) — Z perspektywy i w perspektywie. Dwudziestolecie Instytutu Historii	280
Aleksander Gieysztor — (Warszawa) — Kilka uwag o historii średnio-wiecznej Polski i powszechnej	287
Stefan Kieniewicz (Warszawa) — Uwagi o stanie i potrzebach badań historycznych nad wiekiem XIX	290
Ireneusz Ichnatowicz (Warszawa) — Nauki pomocnicze historii w Polsce — ich stan i potrzeby	295
Krystyna Wyczańska (Warszawa) — Potrzeby środowiska historycznego w zakresie informacji naukowej	301
Marian Marek Drozdowski (Warszawa) — Zagraniczne kontakty historyków polskich	311

*

Marian H. Serejski (Warszawa) — Naród czy państwo?	324
Hanna Jędruszcak (Warszawa) — O historię społeczeństwa polskiego XX w.	336

PRZEGLĄDY — PROPOZYCJE

Emanuel Rostworowski (Kraków) — Biografia, biogram, historia grup i pokoleń	352
Barbara Szacka (Warszawa) — Miejsce historii w świadomości współczesnego człowieka	360
Jerzy Skowronek (Warszawa) — Problemy historiografii bułgarskiej po II wojnie światowej	372
Bogdan Grzełowski (Warszawa) — Początki polskiej emigracji zarobkowej do Stanów Zjednoczonych	378

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Włodzimierz Dworzaczek (Poznań) — Polskiego Słownika Biograficznego tom XVI	383
Jerzy Skowronek (Warszawa) — Z problemów historiografii polskiej XIX w.	391
Wiktor Osiatyński (Warszawa) — Polonijne studia o polskiej cywilizacji	400

*

J. Topolski, Świat bez historii — Janusz Żarnowski (Warszawa)	409
The Prosopography of the Later Roman Empire — Aleksander Krawczuk (Kraków)	412

J. M. Abun-Nasr, A History of the Maghrib — Andrzej Dziubiński (Warszawa)	415
Codex diplomaticus et epistolaris Slovaciae — Tadeusz Lalik (Warszawa)	418
S. Pascu, Voievodatul Transilvaniei — Jan Reychman (Warszawa)	421
W. Ebel, Lübisches Recht — Lesław Pauli (Kraków)	423
H. Feilzer, Jugend in der mittelalterlichen Ständegesellschaft — Stefan Kwiatkowski (Toruń)	426
Textes et documents d'Histoire du Moyen Age — XIV—XV siècles — Mał- gorzata Wąsowicz (Warszawa)	430
Biblioteczka Kopernikańska — Maria Bogucka (Warszawa)	431
H. Wiesflecker, Kaiser Maximilian I — Marian Biskup (Toruń)	433
J. I. Kołyczewa, Chołopstwo i krepostnicestwo — Artur Kijas (Poznań)	436
E. Cieślak, Konflikty polityczne i społeczne w Gdańsku w połowie XVIII w. — Maria Bogucka (Warszawa)	438
Z. Libera, Życie literackie w Warszawie w czasach Stanisława Augusta — Władysław M. Grabski (Łódź)	440
J.-P. Bertaud, Bonaparte et le duc d'Enghien — Juliusz Willaume (Lublin)	443
I. Rychlikowa, Szkice o gospodarce panów na Łańcucie — Ryszard Bender (Lublin)	445
J. Kosim, Losy pewnej fortuny — Barbara Grochulska (Warszawa)	448
A. Eisenbach, Kwestia równouprawnienia Żydów w Królestwie Polskim — Jerzy Tomaszewski (Warszawa)	453
A. Kowalska, Mochnacki i Lelewel — Sławomir Kalembka (Toruń)	457
G. Seide, Regierungspolitik und öffentliche Meinung im Kaisertum Öster- reich (1830—1831) — Henryk Kocój (Kraków)	459
S. Schmidt, Robert Blum — Anna Owsińska (Kraków)	463
H. Kocój, Niemcy a powstanie listopadowe — Franciszek Ziemiński (Gliwice)	467
Z. Karpiński, O Wielkopolsce, złocie i dalekich podróżach — Zbigniew Lan- da u (Warszawa)	469
Emigracja polska w Brazylii — Izabela Klarnier (Warszawa)	472
T. Ładyka, Polska Partia Socjalistyczna (Fracja Rewolucyjna) w latach 1906—1914 — Jan Tomicki (Warszawa)	473
L. Krzemień, Związek Młodzieży Komunistycznej w Polsce (1918—1928) — Romana Toruńczyk (Warszawa)	477
P. Dobrowolski, Ugrupowania i kierunki separatystyczne na Górnym Śląsku i w Cieszyńskim w latach 1918—1939 — Henryk Przybylski (Kato- wice)	481
Z dziejów Wolnego Miasta Gdańska — Jerzy Nowicki (Gdynia)	484
Z. Wroniak, Polska-Francja 1926—1932 — Henryk Korczyk (Kraków)	489
T. Cieślak, Oranienburg-Sachsenhausen, hitlerowskie obozy koncentracyjne (1933—1945) — Wanda Kiedrzyńska (Warszawa)	492
T. Strzembosz, Odbijanie i uwalnianie więźniów w Warszawie 1939—1944 — Bogdan Hillebrandt (Warszawa)	494
I. Caban, Z. Mańkowski, Związek Walki Zbrojnej i Armia Krajowa w okrę- gu lubelskim 1939—1944 — Stanisława Lewandowska (Warszawa)	496
Akcja N. Wspomnienia 1941—1944 — Tomasz Szarota (Warszawa)	500
I. Tóth, A Nemzeti Parasztpárt története (Historia Narodowej Partii Chłop- skiej) 1944—1948 — Józef Pucillowski (Wrocław)	504

KRONIKA

Czterdziestolecie habilitacji Kazimierza Dobrowolskiego — Anna Kutrzeba-Pojnarowa (Warszawa)	509
Maszyny cyfrowe w badaniach historycznych — Halina Chamerska (Warszawa)	511
Stosunki polsko-radzieckie — Andrzej Skrzypek (Warszawa)	513
VII Międzynarodowy Kongres Archiwów	514
Międzynarodowa Komisja Historii Parlamentaryzmu — Karol Górski (Toruń)	516
Miasta w Słowacji — rozwój i perspektywy	518
Po zgonie Oswalda P. Backusa — Anna M. Cienciała (Uniw. w Kansas, USA)	520

IN MEMORIAM

Bolesław Olszewicz (1893—1972) — Tadeusz Ładogórski (Wrocław)	521
Ewa Maleczyńska (1900—1972) — Roman Heck (Wrocław)	524

LISTY DO REDAKCJI

Jeszcze raz w sprawie <i>Dziejów oświaty polonijnej w Stanach Zjednoczonych</i> — Andrzej Brożek (Katowice)	527
Statut Polskiego Towarzystwa Historycznego	528

TYLKO PRENUMERATA ZAPEWNI REGULARNE OTRZYMYWANIE

KWARTALNIKA HISTORYCZNEGO

Cena prenumeraty krajowej:

rocznie zł 120—
półrocznie zł 60—

Institucje państwowe, społeczne, zakłady pracy, szkoły itp. mogą zamawiać prenumeratę wyłącznie w miejscowych Oddziałach i Delegaturach RSW „Prasa-Książka-Ruch”.

Prenumeratory indywidualni mogą opłacać w urzędach pocztowych i u listonoszy, lub dokonywać wpłat na konto PKO Nr 1-6-100020 RSW „Prasa-Książka-Ruch”, Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw, Warszawa ul. Towarowa 28 (w terminie do 10. dnia miesiąca poprzedzającego okres prenumeraty).

Prenumeratę za zleceniem wysyłki za granicę, która jest o 40% droższa od prenumeraty krajowej, przyjmuje RSW „Prasa-Książka-Ruch”, Biuro Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych Warszawa, ul. Wronia 23, konto PKO Nr 1-6-100024.

Bieżące i archiwalne numery można nabyć lub zamówić we Wzorcowni Wydawnictw Naukowych PAN-Ossolineum-PWN, 00-901 Warszawa, Pałac Kultury i Nauki (wysoki parter) oraz w księgarniach naukowych „Domu Książki”.

Sprzedaż egzemplarzy zdezaktualizowanych, na uprzednie pisemne zamówienie, prowadzi RSW „Prasa-Książka-Ruch”, Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw, 00-958 Warszawa, skr. poczt. 12.

Subscription orders can be sent directly to:

„Ars Polona — Ruch”
Warszawa 1
P.O. Box 154

sending remittance of \$ 14.— throught the
Bank Handlowy, Warszawa, ul. Traugutta 7